

Бухгалтерський облік : підручник / О. В. Фоміна, С. Я. Король, А. П. Шаповалова та ін.; за заг. ред. О. В. Фоміної. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. – 224 с.

ISBN 978-966-918-113-8

DOI: 10.31617/p.knute.2024-60

Підручник «Бухгалтерський облік» розроблено для формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок з методики бухгалтерського обліку. Структура видання включає теоретичний матеріал, тестові, практичні та ситуаційні завдання, контрольні питання за кожною з тем.

Призначено для студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти, аспірантів, викладачів та фахівців у сфері бухгалтерського обліку.

Зам. 60/24

Ціна 170,00 грн

ЗМІСТ

ВСТУП	7
Тема 1. СУТНІСТЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЙОГО ФУНКЦІЇ	8
1.1. Сутність, мета та загальна характеристика бухгалтерського обліку.....	8
1.2. Функції бухгалтерського обліку	11
1.3. Державне регулювання бухгалтерського обліку в Україні.....	13
Контрольні питання	16
Тести	17
Тема 2. ПРЕДМЕТ, ОБ'ЄКТИ ТА ПРИНЦИПИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	20
2.1. Поняття про предмет бухгалтерського обліку	20
2.2. Активи як об'єкти бухгалтерського обліку	21
2.3. Зобов'язання підприємства, їх сутність та класифікація	27
2.4. Сутність та загальна характеристика складових власного капіталу	28
2.5. Господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку.....	30
2.6. Поняття доходів, витрат і фінансових результатів	32
2.7. Принципи бухгалтерського обліку	33
Контрольні питання	35
Тести	36
Практичні завдання	38
Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	44
3.1. Сутність облікового циклу на підприємстві.....	44
3.2. Облікові регістри та форми бухгалтерського обліку.....	45
3.3. Облікова політика підприємства	49
Контрольні питання.....	51
Тести	51
Практичні завдання (задачі)	53

Тема 4. БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) І ЗВІТНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТИ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	55
4.1. Загальне поняття методу бухгалтерського обліку та його складові елементи	55
4.2. Баланс (звіт про фінансовий стан), його зміст та структура.....	56
4.3. Типи господарських операцій та їх вплив на структуру та валюту балансу.....	59
4.4. Основні форми фінансової звітності.....	62
Контрольні питання.....	66
Тести	66
Практичні завдання (задачі)	69
Тема 5. РАХУНКИ ТА ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС ЯК ЕЛЕМЕНТИ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	72
5.1. Поняття та будова рахунку бухгалтерського обліку.....	72
5.2. Активні, пасивні, активно-пасивні рахунки, їх характеристика і будова.....	73
5.3. Сутність подвійного запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку	76
5.4. Контрольне значення подвійного запису	78
5.5. Сутність синтетичних і аналітичних рахунків, їх призначення та взаємозв'язок	79
5.6. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку	81
5.7. Значення та принципи класифікації рахунків	86
5.8. Класифікація рахунків за економічним змістом	87
5.9. Класифікація рахунків за призначенням і структурою	88
5.10. Сутність, принципи побудови та характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування.....	92
Контрольні питання	95
Тести	95
Практичні завдання (задачі)	98
Тема 6. ДОКУМЕНТАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	100
6.1. Первинні документи: сутність, значення та вимоги до складання.....	100
6.2. Класифікація первинних документів.....	103
6.3. Поняття та значення паперового та електронного документообігу	105
6.4. Порядок перевірки й опрацювання первинних документів у бухгалтерії.....	107
Контрольні питання	109
Тести	109
Практичні завдання (задачі)	111
Тема 7. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, ОЦІНКА І КАЛЬКУЛЯЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТИ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	113
7.1. Сутність, значення та види інвентаризації	113

7.2. Загальний порядок проведення і документального оформлення інвентаризації	116
7.3. Регулювання інвентаризаційних різниць	118
7.4. Сутність оцінки та калькуляції	119
Контрольні питання	121
Тести	122
Практичні завдання (задачі)	124

Тема 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПРОЦЕСУ ПРИДБАННЯ І ВИБУТТЯ НЕОБОРОТНИХ

АКТИВІВ	127
8.1. Сутність основних господарських процесів виробничого підприємства	127
8.2. Документальне оформлення та облік операцій з придбання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів	128
8.3. Документальне оформлення та облік операцій з придбання нематеріальних активів	133
8.4. Сутність амортизації (зносу) необоротних активів	136
8.5. Облік амортизації необоротних активів	138
8.6. Документальне оформлення вибуття необоротних активів	140
8.7. Облік вибуття необоротних активів	141
Контрольні питання	143
Тести	143
Практичні завдання (задачі)	146

Тема 9. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПРОЦЕСУ ПРИДБАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	148
9.1. Документальне оформлення операцій з придбання виробничих запасів	148
9.2. Визначення первісної вартості виробничих запасів	150
9.3. Облік придбання виробничих запасів	153
9.4. Облік використання виробничих запасів	159
Контрольні питання	160
Тести	161
Практичні завдання (задачі)	163

Тема 10. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ .....

10.1. Витрати на виробництво продукції: сутність та види	165
10.2. Документальне оформлення та облік витрат на виробництво продукції	167
10.3. Порядок визначення фактичної виробничої собівартості продукції	170
10.4. Облік випуску готової продукції	174
Контрольні питання	175
Тести	176
Практичні завдання (задачі)	178

Тема 11. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ .....

11.1. Документальне оформлення операцій з реалізацій готової продукції	181
11.2. Умови визнання доходу від реалізації та визначення собівартості реалізованої продукції	182

11.3.	Облік реалізації готової продукції	183
	Контрольні питання	185
	Тести	186
	Практичні завдання (задачі).....	188
Тема 12. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ		
	ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	190
12.1.	Класифікація та склад доходів операційної діяльності.....	190
12.2.	Облік доходів основної та іншої операційної діяльності	193
12.3.	Класифікація та склад витрат операційної діяльності	196
12.4.	Облік адміністративних витрат	200
12.5.	Облік витрат на збут	202
12.6.	Облік інших витрат операційної діяльності	203
12.7.	Облік фінансового результату операційної діяльності	206
	Контрольні питання	208
	Тести	209
	Практичні завдання (задачі).....	211
ГЛОСАРІЙ		213
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....		220